

2729

PROGRAMMA
POPISU UCZNIÓW
INSTYTUTU TECHNICZNEGO
KRAKOWSKIEGO.

Rok dziewiąty.

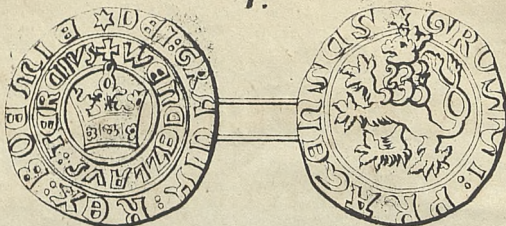

W KRAKOWIE
W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ

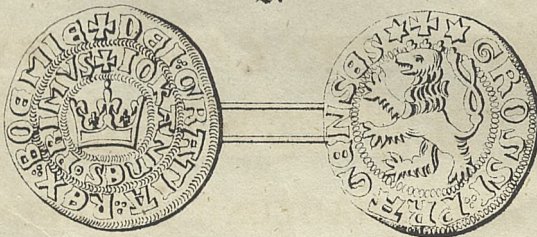
—
1843.

1.

2.

3.

PROGRAMMA
POPISÓW ROCZNYCH
UCZNIÓW
INSTYTUTU TECHNICZNEGO

W GMACHU TEGOŻ INSTYTUTU

W DNIACH 20, 21 i 22 LIPCA 1843 R. ODBYWAĆ SIĘ MAJĄCYCH,

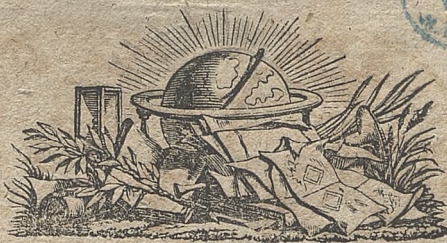
NA KTÓRE

PRZESWIETNĄ PUBLICZNOŚĆ

DYREKTOR

WRAZ Z ZGROMADZENIEM PROFESSORÓW

zaprasza.

W KRAKOWIE

W DRUKARNI UNIWERSYTECKIEJ

1843.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowej.

ROZKŁAD PRZEDMIOTÓW
NA POPIS PUBLICZNY ROCZNY
UCZNIÓW INSTYTUTU TECHNICZNEGO.

Po odbytem Nabożeństwie, Spowiedzi i Komunii Szej rozpoczną się popisy uczniów w następującym porządku:

Czwartek dnia 20 Lipca 1843 r.

R a n o.

Wiad. handlowe od 8 do 9	Stolarstwo od 10 — 10 $\frac{1}{4}$
Malarst. i Rysunki — 9 — 9 $\frac{1}{2}$	Z nauk jeżd. konno — 10 $\frac{1}{4}$ — 11 $\frac{1}{2}$
Rzeźbiarstwo — 9 $\frac{1}{2}$ — 10	Śpiew dramat. — 11 $\frac{1}{2}$ — 12.

Czwartek dnia 20 Lipca r. b.

KURS I.

P o p o ł u d n i u.

Nauka Religii i Moralności od 3 do 3 $\frac{1}{4}$	Matematyka od 5 $\frac{1}{4}$ do 6 $\frac{1}{4}$
Język polski — 3 $\frac{1}{4}$ — 3 $\frac{3}{4}$	Zoologia — 6 $\frac{1}{4}$ — 6 $\frac{3}{4}$
Język francuzki — 3 $\frac{3}{4}$ — 4 $\frac{1}{4}$	Historya i Jeogr. — 6 $\frac{3}{4}$ — 7 $\frac{1}{4}$
Język niemiecki — 4 $\frac{1}{4}$ — 4 $\frac{3}{4}$	Rysunki — 7 $\frac{1}{4}$ — 7 $\frac{3}{4}$
Język rossyjski — 4 $\frac{3}{4}$ — 5 $\frac{1}{4}$	Kaligrafia — 7 $\frac{3}{4}$ — 8.

Piątek dnia 21 Lipca r. b.

KURS II.

Rano.

Religia od 8 do 8 $\frac{1}{4}$	
Botanika — 8 $\frac{1}{4}$ — 8 $\frac{1}{2}$	

KURS III.

P o p o ł u d n i u.

Fizyka od 3 do 3 $\frac{1}{2}$	
Mineralogia — 3 $\frac{1}{2}$ — 4	

Jeometrya i Soli-			
dometrya	od $8\frac{1}{2}$	do $9\frac{1}{4}$	
Miernictwo i Al-			
gebra	— $9\frac{1}{4}$	—	10
Język niemiecki	— 10	—	$10\frac{1}{2}$
Język francuzki	— $10\frac{1}{2}$	—	11
Język rossyjski	— 11	—	$11\frac{1}{4}$
Język polski	— $11\frac{1}{4}$	—	$11\frac{3}{4}$
Historya i Jeogr.	— $11\frac{3}{4}$	—	$12\frac{1}{4}$
Rysunki	— $12\frac{1}{4}$	—	$12\frac{1}{2}$

Algebra wyższa			
i Trygonome-			
trya kulista	od 4	do $4\frac{3}{4}$	
Jeometr. wykr. —	$4\frac{3}{4}$	—	5
Chemia	— 5	—	$5\frac{1}{2}$
Język niemiecki	— $5\frac{1}{2}$	—	6
Język francuzki	— 6	—	$6\frac{1}{2}$
Budownictwo	— $6\frac{1}{2}$	—	7
Perspektywa i			
Rysunki	— 7	—	$7\frac{1}{2}$

Sobota dnia 22 Lipca r. b.

KURS IV.

Rano.

Budownictwo	od 10	do 11	
Mechanika, Ma-			
tematyka wyż-			
sza i Jeometr.			
wykr. —	11	—	$12\frac{1}{4}$
Technologia	— $12\frac{1}{4}$	—	$12\frac{1}{2}$
Fizyka	— $12\frac{1}{2}$	—	1
Chemia Teorya gospodarstwa			
z Kursem Vtym po południu.			

KURS V.

Po południu.

Teorya gospo-			
darstwa	od 3	do $3\frac{3}{4}$	
Chemia	— $3\frac{3}{4}$	—	$4\frac{1}{2}$
Technologia	— $4\frac{1}{2}$	—	$4\frac{3}{4}$
Budownictwo	— $4\frac{3}{4}$	—	$5\frac{1}{2}$
Mechanika, Jeo-			
metrya wykr.			
i Matematyka			
wyższa	— $5\frac{1}{2}$	—	$7\frac{1}{2}$
Buchalterya	— $7\frac{1}{2}$	—	$7\frac{3}{4}$

W dniu 25 Lipca r. b. z rana o godz. 10 nastąpi w Amfiteatrze Nowodworskim rozdanie Nagród i Pochwał celującym w pilności i dobrych obyczajach uczniom, po czém udadzą się do Kościoła Ś. Anny na podziękowanie Bogu za pomyślne ukończenie nauk.

Kraków 10 Lipca 1843 r.

Ludwik Kosicki

Dyr. Inst. Tech.

CZŁONKOWIE ZGROMADZENIA
PROFESORÓW I NAUCZYCIELI
INSTYTUTU TECHNICZNEGO KRAKOWSKIEGO

W ROKU SZKOLNYM 1843.

DYREKTOR *Ludwik Kosicki* NN. WW. i Filozofii Doktor, Członek Towarzystwa naukowego Krakowskiego.

1. Professor *Felix Radwański* Czł. Tow. Nauk., uczył Architektury w kursach III, IV i V.
2. Professor *Michał Łuszczkiewicz* Czł. Tow. Nauk., uczył Solidometrii, Trygonometrii płaskiej, w kursie II; Fizyki w kursie III i IV.
3. Professor *Jan Nowiński* NN. WW. i F. M. Czł. Tow. Nauk., uczył Języka Polskiego, Historii i Jeografii w kursach I i II.
4. Professor *Paweł Florkiewicz* Filozofii Magister, uczył Jeometrii płaskiej w kursie I, Miernictwa w kursie II, a Algebry w kursach I i II.
5. Professor *Jan Nep. Bizanski* Czł. Tow. Nauk., uczył Rysunków i Perspektywy jako też i Rysunku wyższego.
6. Professor *Wojciech Kornelli Stattler* uczył Malarstwa.
7. Professor *Karol Franciszek Mohr*, Magister Farmacyi, uczył Chemii w kursach III, IV i V.
8. Professor *Józef Podolski*, Filozofii Doktor, uczył Jeometrii wykręślniej w kursach III, IV i V, i Mechaniki w kursie IV i V.

9. Professor *Ignacy Czerwiakowski* Medycyny Doktor C. T. N. uczył Zoologii w kursie I, Botaniki w kursie II, Mineralogii w kursie III, Teoryi Gospodarstwa w kursie IV i V.
10. Professor *Antoni Polzer*, uczył Języka Niemieckiego w kursie III, Buchalteryi w kursie V tym i wykładał Wiadomości handlowe subjektom i praktykantom kupieckim.
11. Professor *Alexander Cybulski*, Medycyny Doktor C. T. N., uczył Technologii i Rysunków Machin w kursach IV i V, Algebry i Trygonometrii kulistej w kursie III, a w czasie jego słabości zastępował go, co do Matematyki *P. Janicki*.
12. Professor *Karol Ceptowski* uczył Rzeźbiarstwa i Modelowania i Proporcji z Antyków od 1go roku wieku do lat 24.
13. Professor *Jan Nep. Głowacki* uczył rysunku krajowidoków.
14. X. *Franciszek Ser. Piątkowski* Zastępca Professora Religii i Moralności, Kanonik Kaliski, uczył w kursie I i II Nauki Religii.
15. Professor *Wincenty Gorączkiewicz* uczył Śpiewu kościelnego.
16. Professor *Franciszek Mirecki* uczył Śpiewu dramatycznego.
17. Nauczyciel *Gabryel Lauvernay*, uczył Języka Francuzkiego w kursach I, II i III.
18. Nauczyciel *Hieronim Mecherzyński*, uczył Języka Rossyjskiego w kursach I i II.
19. Adjunkt *Kazimiérz Ramza*, oprócz obowiązków do téj posady przywiązanych, uczył Języka Niemieckiego w kursach I i II.
20. *Józef Dębski* Nauczyciel Litografii, uczył Litografii i Kaligrafii.
21. Nauczyciel *Wincenty Boznański*, uczył sztuki jeżdzenia konno. *Ignacy Krupiński* Majster Stolarski, w warsztacie stolarskim wprawiał uczniów w robienie modeli.

Z początkiem roku szkolnego 1843 Wydziałową Szkołę o trzech klassach odłączono od Instytutu Technicznego, i przeniesiono ją do Gmachu Ś. Barbary, a w jej miejsce urządzono Szkołę niższego Budownictwa, do którejby sposobiący się na majstrów, Ciesli i Murarzy w porze zimowej uczęszczali. Lubo Szkoła ta dla braku tego rodzaju uczniów w roku bieżącym formalnie się nie rozpoczęła, chodziło atoli kilku uczniów na przedmiota z ciosiołką i murarstwem styczność mające i jest nadzieja, że w latach przyszłych interesowani i potrzebę téj nauki mający, z tak dobroczynnego postanowienia Wysokiego Rządu korzystać nie omieszkają. W celu przyczynienia godzin na przedmiota li Techniczne język łaciński w Szkole Technicznej dotąd dawany, usunięty z niej został. W kursie pierwszym przybyła tygodniowo godzina kaligrafii. Przedmiota matematyczne dogodniej między kursa rozdzielono. Professor Czerwiakowski wezwany na Zastępcę profesora Historii Naturalnej przy Uniwersytecie Jagiellońskim, wykładał Teorię Gospodarstwa Wiejskiego aż do końca roku, inne do jego katedry przywiązane przedmiota, jako to: Zoologią i Mineralogią od początku Kwietnia Prof. Łuszczkiewicz, a Botanikę Prof. Mohr zastępczo wykładali. Z Jeometrii praktycznej Uczniowie pod przewodnictwem Profesora wymierzili plac między mostami Stradomskim i Kazimińskim po obudwóch brzegach Staréj Wisły, a uczący się Architektury zdjęli dla wprawy plan kościoła Ś. Floryana z facyatą i kilku przekrojami.— Ogółem w tym roku Instytut nasz miał uczniów 132. Świadectw szkolnych wydano 38 uczniom. Biblioteka, Gabinety i Zbiory powiększyły się w stósunku kwot przez Rząd krajowy na nie przeznaczonych i hojnością przychylnych naszemu Instytutowi Osób, i tak:

WW. Chachulski Stanisław Marksch. w Jaworznie darował książkę pod tytułem: *Magia Naturalis* z r. 1624.

Cengler Faustyn Uczeń Inst. Techn. Model Machiny do podnoszenia kamieni młyńskich przez siebie wypracowany.

Lewinstein Bernard Uczeń Szk. Techn. tłocznia klinową w warsztacie szkolnym przez siebie wyrobioną, i most z pokładem na trzech łukach.

Przesmycki Wacław Uczeń Inst. Techn. Model przez siebie zrobiony do rozprowadzania ruchu przy machinach używany.

Reid Julian Aptekarz w Chrzanowie kilka sztuk do gabinetu Mineralnego.

Strzelbicki Marcin Notaryusz Wol. M. Krakowa *Histoire naturelle des reptiles* par Daudin w 8 tomach.

Wolański Jan *Diagraphe* par Gavard.

Instytut Techniczny składa za te dary Dawcom publiczne podziękowanie.

Dla użytku młodzieży i Publiczności dołącza się do tego Programatu tabella monet zagranicznych tegocześnie odbijanych (nim kompletne dzieło tego rodzaju w języku polskim wypracowane nie zostanie) obrażowana na monetę kurant polski przez Prof. nauk handlowych *Antoniego Polzer*.

Kraków dnia 12 Lipca 1843 roku.

Ludwik Kosicki

Dyr. Inst. Tech.

TABELLA

MONET ZAGRANICZNYCH SREBRNYCH NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH na monetę kurant polski wyrachowaną.

Nazwiska miejsc i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	złotach	granach		Złp.	gr.	Sztuk czę- ści grosza
Austria						
<i>rachuje na złote reńskie.</i>						
1 złoty reński = 60 grajcarom						
albo że 1 złoty reński = 20 czeskim (Groschen)						
1 czeski = 3 grajcarom						
1 grajcar = 4 fennigom.						
Talar konwencyjny (Speciesthaler) o zł. reńsk. 2	13	6	10	8	20	10
połowa (Guldenstück) „ „ 1	13	6	20	4	10	5
Cwancyger sztuka o 20 grajcarach	9	6	60	1	13	35
połowa 10 „	8	—	120	—	21	45
Sztuki o 5 i 3 grajcarach w tym samym stó- sunku.						
Monety papierowe. A. Banknoty (Banco-No- ten) równą wartość z monetą konwencyjną mające. B. Szajny, wiedeńska waluta (Ein- lösungs-Scheine, Anticipations-Scheine, Wie- ner-Währung), z których 250 zł. reńskich = 100 zł. reńsk. monety konwencyjnej, albo 5 zł. = 2 zł. reńsk. konv. — Wartość więc 1 zł. wiedeńsk. waluty jest 24 grajcarry kon- wencyjne.						

Nazwisko miejsce i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	futach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Anglia						
<i>rachuje na funty Sztertingi.</i>						
1 funt Sztetling = 20 Szyllingom.						
1 szylling = 12 Pence czyli fennigom.						
Kronen (Crowns) o 5 Szyllingach	14	—	8, 39634	10	9	74
„ połowa „ 2½ „	14	—	16, 7927	5	4	87
Sztuki o 1 Szyllingu czyli 12 Pence	14	—	41, 9817	2	1	95
„ „ ½ Szyllinga „ 6 „	14	—	83, 4634	1	—	98
Bawarya						
<i>rachuje na złote reńskie Reichsmünze czyli 24 Gulden Fuss.</i>						
1 złoty reński = 60 grajcarom.						
1 grajcar = 4 fennigom.						
Monety tegoż państwa są wybite na stopę kon- wencyjną.						
Talary konwencyjne (Speciesthaler) o 2 zł. reńsk. i podziałki jego ½ i ¼ w stósunku . .	13	6	10, 0000	8	20	10
Cwancyger o 20 grajc. konw. albo 24 gr. w 24 fuss	9	6	60, 0000	1	13	35
połowa „ 10 „ „ „ 12 „ „	8	—	120, 0000	—	21	45
Talary nazwane Krzyżaki (Kronenthaler) po 2 zł. reńsk. w 42 f. fuss.	13	16	9, 1814	9	13	25
<i>2 zł. 42 gr w 24 f. fuss.</i>						
Belgia						
<i>rachuje na złote.</i>						
1 złoty = 100 Cents.						
1 sztuka 5cio-frankowa	14	7, 20	10, 3889	8	10	33
1 „ 2ch „	14	7, 20	25, 9722	3	10	14
1 „ 1no „	14	7, 20	51, 9444	1	20	7

Nazwisko miejsc i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Sztukych cz- ści grosza
Dania						
<i>rachuje na Reichsbankthaler o 96 Szyllingach.</i>						
Reichsbankthaler podziela się także na 6 Marków o 16 Szyllingach.						
1 Reichsthaler-Species	14	—	9,2500	9	11	15
połowa tegoż albo						
1 cały Reichsbankthaler o 96 Szyllingach . .	14	—	18,5000	4	20	58
$\frac{1}{4}$ ta Reichsthaler-Species albo $\frac{1}{4}$ cia Reichsbank- thaler o 32 Szyll.	11	—	55,5000	1	16	86
$\frac{1}{2}$ ta Reichsthaler-Species albo $\frac{1}{2}$ ta Reichsbank- thaler o 16 Szyll.	8	—	111,0000	—	23	43
$\frac{3}{4}$ ta Reichsthaler-Species albo $\frac{3}{4}$ ta Reichsbank- thaler o 8 Szyll.	6	—	222,0000	—	11	72
Francya						
<i>rachuje na Franki o 100 Centimach.</i>						
1 sztuka 5cio-frankowa	14	7,20	10,3889	8	10	33
1 " 2ch "	14	7,20	25,9722	3	10	14
1 " 1no "	14	7,20	51,9444	1	20	7
Greecya						
<i>rachuje na drachmy.</i>						
1 drachma = 100 leptom.						
Sztuki z 5 drachm królewskich	14	7,20	11,6022	7	14	15
" " 1 " "	14	7,20	58,0169	1	14	83
" połowa " "	14	7,20	116,0338	—	22	42
" ćwiartka " "	14	7,20	232,0676	—	11	21

Nazwisko miejsc i monet	P r ó b a w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	gramach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Hamburg						
<i>rachuje na marki i talary w kurancie.</i>						
1 marka = 16 szylling. 1 szylling = 12 fennig.						
1 talar = 3 markom = 48 szyllingom.						
Marki są dwojakie, bankowe i w kurancie, pier- wszych 27 $\frac{1}{2}$ sztuk, drugich 34 na jedną grzy- wnę kolońską czystego srebra rachując.						
Marka bankowa (Banko-Mark) jest tylko mo- netą rachunkową, marka kurant zaś moneta rzeczywista.						
W Hamburgu bite monety srebrne są następu- jące:						
Talary (Species-Thaler) bankowe o 3 markach	14	4	9	9	18	10
Sztuki o 2 markach kurant	12	—	17	5	2	98
„ „ 1 marku „	12	—	34	2	16	49
„ „ 8 szylling. „	10	—	68	1	8	24
„ „ 4 „ „	9	—	136	—	19	12
„ „ 2 „ „	7	—	272	—	9	56
„ „ 1 „ „	6	—	576	—	4	78
„ „ $\frac{1}{2}$ „ „	4	—	1216	—	2	39
„ „ $\frac{1}{4}$ „ „	3	—	2432	—	1	20
Lombardya i Wenecya						
<i>rachują na Liry austriackie.</i>						
1 Lira = 100 Centesimi albo także						
1 „ = 20 Soldi. 1 Soldi = 5 Centesimi.						
cały Skudo = 6 Lirom austriack.	14	7,20	10	8	20	10
połowa = 3 „ „ Mezza scudo	14	7,20	20	4	10	5
cała Lira	14	7,20	60	1	13	35
połowa „ = 50 Centesimi Mezza lira	14	7,20	120	—	21	45
ćwiartka „ = 25 „ Quarta „	9	10,80	240	—	10	72

Nazwisko miejsce i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolonską	Wartość jednaj sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Neapol i Sycylia						
<i>rachują na srebrne dukaty, (w Sycylii Tari- zwane) o 10 Carlini albo 100 Grani z tej stro- ny Pharus (Neapolu), zaś po 100 Bajocchi w Sycylii.</i>						
1 sztuka o 12 Carlini	13	6	10, 1894	8	15	24
1 " " 10 "	13	6	12, 2273	7	2	70
1 " " 6 "	13	6	20, 3788	4	7	62
1 " " 2 "	13	6	61, 1364	1	12	54
1 " " 1 "	13	6	122, 2728	—	21	27
Niderlandy						
<i>rachują na złote holenderskie o 100 Cents.</i>						
1 sztuka o 3 zł. hol. czyli 300 Cents	14	5, 14	8, 1083	10	20	74
1 " " 1 " " 100 "	14	5, 14	24, 3250	3	16	91
1 " " $\frac{1}{2}$ " " 50 "	14	5, 14	48, 6500	1	23	46
1 " " $\frac{1}{4}$ " " 25 "	9	1, 64	97, 3000	—	26	73
1 " " $\frac{1}{10}$ " " 10 "	9	1, 64	243, 2500	—	10	69
1 " " $\frac{1}{20}$ " " 5 "	9	1, 64	486, 5000	—	5	35
Portugalia						
<i>rachuje w całym królestwie na Reis czyli Rees z których 1000 = jednej Milreis, a jeden Milion Conto de Reis zwane bywa.</i>						
Nowa srebr. crusada (crusados nuovas) z 480 Reis	14	12	17, 4850	4	28	74
" połowa " " 240 "	14	12	34, 9700	2	14	37
" ćwiartka " " 120 "	14	12	69, 9400	1	7	18
1 koronna (Corôa) z 1000 Reis	14	12	8, 6111	10	2	—
$\frac{1}{2}$ " (Meia Corôa) z 500 "	14	12	17, 2222	5	1	—
$\frac{1}{5}$ " (Peça) z 200 "	14	12	43, 0555	2	—	40
$\frac{1}{10}$ " " z 100 "	14	12	86, 1110	1	—	20

Nazwisko miejsc i monet	P r ó b a w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolonską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Prussy						
<i>rachują na Talary zwane Reichsthaler.</i>						
1 talar = 30 srebrnym groszom.						
1 srebrny grosz = 12 fennigom.						
Sztuka o 1 talarze czyli zł. 6	12	—	14	6	5	76
„ „ $\frac{1}{2}$ talarowa „ „ 2	10	12	42	2	1	92
„ „ $\frac{1}{3}$ „ „ 1	8	6	84	1	—	96
„ „ $\frac{1}{12}$ „ „ 15 gr.	6	—	168	—	15	48
Moneta papierowa pod nazwą Kassen - Anwei- sungen, których wartość nominalna jest ró- wna z monetą kurant.						
Rossya						
<i>rachuje na Ruble o 100 kopijek.</i>						
Rubel cały srebrny (Celkowoy)	13	16	13	6	20	—
połowa „ (Poltinnik).	13	16	26	3	10	—
ćwiartka „ (Czterwertnik).	13	16	52	1	20	—
Sztuka o 20 kopijek (Dwugrywennik)	13	16	65	1	10	—
„ „ 10 „ (Grywennik)	13	16	130	—	20	—
„ „ 5 „ (Petaczek)	13	16	260	—	10	—
Monety rossyjs.-polskie w Petersburgu i w War- szawie od r. 1833 bite:						
Sztuki o $1\frac{1}{2}$ rubla	13	16	8, 6688	10	—	—
„ „ $\frac{3}{4}$ „	13	16	17, 3376	5	—	—
„ „ 30 kopijek	13	16	43, 3440	2	—	—
„ „ 15 „	13	16	86, 6880	1	—	—
Moneta papierowa zwana Ruble assygnacyjne (Rubli Bomażne). Z tych według Ukazu Cesar- skiego z dnia 13 Lipca 1839 r. 350 = 100 ru- blom srebrnym albo $3\frac{1}{2}$ = 1.						

Nazwisko miejsce i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Rzym						
<i>rachuje na Scudi rzymskie czyli Piastry (Scudi romane) ze 100 Bajocchi o 5 Quatrini albo ze 10 Paoli o 10 Bajocchi.</i>						
1 Scudo = 3½ Testoni = 5 Papetti = 10 Paoli = 20 Grossi = 100 Bajocchi = 500 Quatrini.						
Rzymski Skudo (Scudo nuove romano) także						
Piaśter albo talar rzymski zwany	14	7, 20	9, 65582	8	29	34
połowa	14	7, 20	19, 3116	4	14	67
Sztuka zwana Testoni z 30 Bajocchi	14	7, 20	32, 1861	2	20	80
„ „ Papetti „ 20 „	14	7, 20	48, 2791	1	23	87
„ „ Paoli „ 10 „	14	7, 20	96, 5582	—	26	93
„ „ Grossi „ 5 „	14	7, 20	193, 1164	—	13	47
Sardynia						
<i>rachuje na Liry nowe piemontskie (lira nuove de Piemonte).</i>						
1 Lira = 100 Centimes.						
Skuda nowa (Scudo nuove) o 5 Lirach	14	7, 20	10, 3889	8	10	33
Sztuka o 2 Lirach	14	7, 20	25, 9722	3	10	14
„ „ 1 Lirze	14	7, 20	51, 9444	1	20	7
„ „ ½ „ albo 50 Centimes	14	7, 20	103, 8888	—	25	4
„ „ ¼ „ „ 25 „	14	7, 20	207, 7776	—	12	53

Nazwisko miejsce i monet	P r ó b a w		Sztuk na czystą grzy- wnę koloniąską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Saxonia						
<i>rachuje na Talary.</i>						
1 talar = 24 dobrym groszom.						
1 dobry grosz = 12 fennigom.						
Talary konwenc. (Speciesthaler) czyli $1\frac{1}{3}$ talara	13	6	10	8	20	10
„ „ połowa „ $\frac{2}{3}$ „	13	6	20	4	10	5
„ „ ćwiartka „ $\frac{1}{3}$ „	13	6	40	2	5	3
Sztuki o 4 dobrych groszach „ $\frac{1}{6}$ „	8	12	80	1	2	52
„ „ 2 „ „ „ $\frac{1}{2}$ „	7	—	160	—	16	26
„ „ 1 dobrym groszu „ $\frac{1}{24}$ „	5	16	320	—	8	13
Monety na przyszłość wybijać się mające, ma- ją być zupełnie zastosowane do stopy pru- skiej — a zatem wartości tychże będą takie same w złotych polskich kurantem polskim, jakie się wykazały pod Prusami.						
Szwecya						
<i>rachuje na Species-Reichsthaler.</i>						
1 Species-Reichsthaler = 48 Szyllingom.						
1 Szylling = 12 Rundstücken.						
1 Species-Reichsthaler o 48 Szyllingach . .	12	—	9, 16403	9	13	79
$\frac{1}{2}$ „ — „ „ 24 „ . .	12	—	18, 32806	4	21	90
$\frac{1}{4}$ „ — „ „ 12 „ . .	12	—	36, 65612	2	10	95
$\frac{1}{8}$ „ — „ „ 6 „ . .	12	—	73, 31224	1	5	48
$\frac{1}{12}$ „ — „ „ 4 „ . .	12	—	109, 96836	—	23	65

Nazwiska miejsc i monet	P r ó b a w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	łutach	granach		Złp.	gr.	Setnych czę- ści grosza
Turecja						
<i>rachuje na Piastry czyli Grusz, albo na Pia- stry idealne.</i>						
1 Piaster albo Grusz=30 par. 1 para=3 asprom.						
1 „ idealny = 100 częściom, dobre aspri także minas zwane.						
Summa wynosząca 500 tureck. piastrow nazy- wa się kiessą mon. srebr.						
Summa wynosząca 30,000 tureck. piastrow na- zywa się kiessą złota.						
Piaster czyli Grusz o 40 parach.	—	—	219	—	11	80
$\frac{3}{4}$ Piastr. „ Zółota „ 30 „	—	—	—	—	8	85
$\frac{1}{2}$ „ „ Jarimlik „ 20 „	—	—	—	—	5	90
$\frac{1}{4}$ „ „ Onszlik „ 10 „	—	—	—	—	2	95
$\frac{1}{8}$ „ „ Beszlik „ 5 „	—	—	—	—	1	48
Z powodu znacznego pogorszenia się wartości wewnętrznej piastrow tureckich od roku 1822, można teraz tylko powyższy stosunek jako najwięcej zbliżony przypuścić.						
W roku 1757 wybijano 20,89395 sztuk turec- kich piastrow z grzywny kolońsk. czystego srebra, wartość więc ówczesna jednego pia- stra była złp. 4, 4,47 gr. monet. kurant polski.						

Nazwiska miejsc i monet	Próba w		Sztuk na czystą grzy- wnę kolońską	Wartość jednej sztuki		
	putach	granach		Złp.	gr.	Sztynych cze- ści grosza
Würtemberg						
<i>rachuje na złote.</i>						
1 złoty = 60 grajcarom 1 grajcar = 6 fennigom.						
Monety bite do roku 1837.						
Talary konwencyjne (Species-Thaler).						
Cwancygiery całe i pół. Wartość tychże jak w Austryi.						
Monety od roku 1837 wybite:						
Sztuki z 1 złotego = 60 grajcarom	14	7, 20	24, 5000	3	16	15
„ „ ½ „ = 30 „	14	7, 20	49, 0000	1	23	8
Talary związkowe (Vereinthalcr) o 3½ złot. = 2 tal. prusk.	14	7, 20	7, 0000	12	11	52
Monety hiszpańskie od r. 1772 aż dotąd (*).						
Piaster nowy meksykański (Colonnato) z r. 1778	14	6	9, 6705	8	28	93
„ „ hiszpański (Sevillan zwany) a 1788 do 1801 r.	14	6	9, 6705	8	28	93
½ Piastra albo zwyczajna Peseta	12	15	50, 8005	1	21	20
1/10 „ „ nowy Real de Plata	12	15	99, 7699	—	26	7
¼ Peseta provincial albo Real de Vellon . . .	12	15	195, 9416	—	13	28

(*) *W całej Hiszpanii liczą na Reales de Vellon o 34 Maravedes de Vellon albo na Reales de Plata antiqua o 34 Maravedes de Plata antiqua. 32 Reales de Vellon są = 17 Reales de Plata antiqua. Real de Vellon czyli Real miedziany jest w handlu krajowym najużywanym, i był niegdyś monetą miedzianą, cokolwiek ze srebrem aliażowaną (legirt) teraz zaś jest monetą srebrną i to najmniejszą hiszpańską.*

Gdy się mówi o Realu bez bliższego oznaczenia, rozumie się zawsze Real de Vellon, a kiedy się dodaje wyraz Plata, rozumie się Plata antiqua, bo są także

Reales de Plata nueva (nowe Reale srebrne) czyli Provinciales, które w monecie rzeczywiście bitej mają wartości 2 Reales de Vellon. Z resztą ta ostatnia moneta podzieloną została na 34 Maravedes de Plata nueva.

*Hiszpania jako też jej dawne i tegoczesne kolonie, używają ośmiu różnych walutów rachunkowych, które noszą nazwy prowincyj w jakich są używane, jako to: 1) waluta kastylijska, 2) meksykańska, 3) katalońska, 4) malorkańska 5) walen-
cyjska, 6) arragońska, 7) nawarska, 8) kanaryjska.*

OBJAŚNIENIE RYCINY.

Rycina na czele Programmatu umieszczona wyobraża:

1. Széroki grosz pragski Wacława króla Czeskiego i Polskiego, moneta ta bita od r. 1305 do r. 1306, wprowadzona była do Polski za jego panowania. Grosze Pragskie rachowano na kopy, kopę jedną czyli sztuk 60 wybijano z jednej grzywny kolońskiej; a zatem podług stopy terażniejszej Królestwa Polskiego, széroki grosz pragski, miał dzisiejszej wartości przeszło 43 groszy polskich.
2. Széroki grosz Pragski za króla Jana Luxemburczyka, poprzedzającą miał wartość.
3. Drzeworyt znajdujący się w Bibliotece Uniwersytetu Jagiellońskiego, wyobraża monetę srebrną w r. 1619 bitą i ma wartości 24 kreuzer, jak to sama liczba na nim wybita pokazuje:

Za Kazimierza W. bito także grosze Pragskie i Krakowskie (grossi Pragenses vel Cracovienses). Wybiano takich groszy z grzywny polskiej sztuk 48. Czwartą część czyli 12 groszy nazywano Wiardunkiem (Ferto). Dwudziestą czwartą część czyli 2 grosze szérokie nazywano Skojcem (Scotus), czwartą część Skojca nazywano Kwartnikiem czyli półgroszem, a ten miał wartości 21 groszy terażniejszych, a zatem grzywna Polska srebrna za Kazimierza W. miała wartości złp. 67 groszy 6. Grosz ten przez przymieszanie podniejszych metalów i wybijanie co raz więcej sztuk z jednej grzywny, a szczególnie za panowania Wazów, tak stracił na wartości: iż się tylko samo imię czeskich pozostało w wartości jaką do nich dzisiaj przywiązujemy, to jest 6 groszy polskich. Nazwisko zaś $\frac{1}{160}$ talara pruskiego, czyli grosz polski, od szérokich groszy pragskich początek swój bierze.

Ludwik Kosicki Dyr. Inst. Tech.

